

Áfra János

szertartás előtt

nyugtalanul álltunk az előtérben,
taszító együttlét ékelődött közénk,
érzed ezt a hideget?, kérdeztem
a templom homályánál remegve,
mire összekoccant egybeérő részünk
és megérezte szavakról lepattanó
illatom, ott volt velünk a nincsből,
abban a nagyon hidegben, lépésekkel
közelebb jártunk a megnyugtató
elszakadáshoz, és végre jelenbe ért
a távol, mikor magunkra nyitottuk
utoljára a szentély ajtaját, akkor
először léptünk ki közösen a rohanás
felszálazó birodalmából, össze-
kulcsolt kezünkben megalvadtak
az erek, hisz körvonalazódott,
hogymeg fogom elengedni végleg
az idegenre lilult ujjperceket

Mezősi Miklós

Este van, este volt

Ködbe málló
kékes-tompa sejtelem
lustán ásítja szét
magán a pesti éjt
lomha kézzel
szőrös kéjjel
jössz-e már
a kerge szélben
búval libbenj
hogyha egyszer megkíván
siránkozás és tőke-döntés közt lohol
sebből vetve lusta hóbertot kohol
szikrázik vagy csak lassan rostokol
itt meg ott egy panaszóda
szomorkodik nyakra-szóra
terembura erre-arra
heje-huja álmaiba
kavarog a tavasz-óda
nyomába hull a lusta köd
szeles tavasz piros este
horpatag szomjas talány
itt az este eljött végre
nehogy fölfald ég szerelme
nekem akkor szívem veszne
jó étvággal kóstol ő és fölزابál

így vagy úgy most végre itt a bál
az úr vendégén cifra körszakáll
szalad mutatja ez ki volt és az ki ott
a fény vakít mi tudjuk mit hozott

már az éjjel gyorsan gurul
irdatlan-mód szana-széjjel
néha lomha lebbenés
így festett hát ez az est
pompás volt ez – lomha, rest

Szalay László Pál

Tour de önérzet

Gyermeki vágy a hatalom árnyékában

Régen volt, amikor a kis falucska mellékútjain a szél porfelhőket kergetett, az eső árkokat szántott és az emberek többnyire biciklivel jártak. Anyám munkába indulva és onnan érkezve máhás szatyraival kilométernyi járdát koptatott törmelékesre a buszmegálló és az otthonunk között. Ő csak egy volt a hosszú sorban, aki szinte gyermekként ingázásba kezdett és nyugdíjazásáig meg sem állt, miközben csak a metronóm két végpontja változott, a történet nem. Reggeli futásait a falu legendáriuma az élők emlékezetében sokáig őrizte. Heroikus küzdelme az idővel jól példázza, hogyan szivárgott be a kapitalizmus már a rendszerváltás előtt a bankszektorba, és miként váltak a percek lassan minden élők zsarnokaivá. Könnyű lépteivel az idő és tér gátjait átszelve az ajtózáras előtti pillanatban általában a busz fedélzetén termett. Előfordult azonban, hogy mégsem sikeredett a késve indulásból előnyt kovácsolnia. Ilyenkor gurult ki a garázból a hófehér Skoda, vagy ha apámnak más dolga akadt a zöldszínű, női kerékpár változott különjáratúvá. Mennyire más érzéseket táplálhatott a két kerék iránt édesanyám, ezeken a kényszer szülte alkalmakon, mint a gyermeke, aki alig tudta kivárni, hogy végre egy felnőttré nyergelhesse át. Apám játékosan úgy jellemezte anyámat, mint akiről a leghűségesebb dolgozó szobrát kellene megfaragni. Édesanyám tiltakozását költői módon Várkonyi Anikó soraival tudom a legpontosabban visszaidézni: „Sétáló hegy, / Elkopok én is, / Mint minden a világ / napjai alatt. De te ott, / önmagad börtöne mélyén! / Raboskodsz holtig / rab dolgok fölött porkoláb?”

Mindez talán igaz sem volt, csupán az emlékeim laza szövetének hézagpótló toldásai, ásító időutasok, akik két állomás között kapaszkodót keresnek. Babrálok a gyermekkor édes és vasárnapjainak elvesztett illúziójával. A templom padjában ülök, anyám zsebéből előkerülő Tutti-frutti cukorka színes csomagolásával keltek háttérzajt apám prédikációjához. A Holt-Szamos kinőtt hancúrplacca idestova két évtizede várja, hogy ott folytassuk a kalandot, ahol a leláncolt csónak lakatja varázslatosan engedett az idegen kéz befolyásának. A víz ingoványos képét sodorja a partra emlékezetem áradása, és azt a bizonyosságot, hogy a hullámok megszelídítésében a fogcsikorgató tél és Jézus járt az élen, nem pedig én. Az életben azóta sem lettem bátrabb, sem bölcsebb. Gyakran érem tetten magamban édesapám Paciját, édesanyám Lacikáját, a gyermeket, aki a szemgolyó mögötti hasadék lakója.

Még ma is, ha a négy kerék sodró lendületébe kapaszkodom, azt az ismerős hangot várom a lehúzott ablaknál, ami egyet jelentett a kötöttségek alóli felszabadulással. A gumik kavicsgyba harapó fogai, a folyamatos súrlódás, a kapcsolat az úttal; a kilométerek, kapuk, kutyák, házak, gyalogosok elmaradása mind a mágiához tartoztak. Amikor része voltam ennek a tájnak, két keréken hagytam el a nagy szemű házat, és róttam sajátos,

kacsaringós útjaimat. Először a dicsőséges Szovjetunióból érkező gyermekkerékpár volt a társam a csavargásban, amit néhány hónapos használata alatt négyezer cseréltünk be újra. A típusbáknak persze soha nem lett vége, ami a sokadik próbálkozás után a vételár visszaszolgáltatását jelentette. Micsoda sebet ejtettem a világbirodalom gazdaságán, hogy négy biciklijét is mozgásképtelenné tettem. Apu elmondta, hogy azért kell minden csavart a kerékpáron ellenkező irányba meghúzni, mert a szovjet mérnökök ezt a cselet eszelték ki az ellenség megtévesztésére. A terv tökéletesen bevált, mert a legvidámabb barakkban élő harcostársaikat is gondolkodóba ejtették. Ekkor tudatosult bennem az a tény, hogy a világ sorsa a csavarmeneteken múlik. Azóta reggelenként a hidegvíz mellett az éberség érdekében felidézem, hogy nem lehet büntetlenül az ellenkező irányba, az élet helyett a halálba meneteltetni az emberek millióit.

Egy büszke apa

Bármennyire is kedves társam volt a canga, és gyermekkorom nagy kalandjaira hívott, sajátos felfedezésére a vidéknek, nem saját történet az, amibe belekezek. Ugyan én is feltűnést keltem a faluban a velem egy magasságú kerékpárral, de nem azért, mert úton útfélen az aszfalttal váltottam volna cuppanós csókot. Édesapám hozta elő a témát, hogy a falu közt a padon kint ülő öregek – mert akkoriba ugye ez dívott – rólam beszélgetnek. Félve közelíttem apámhoz a hallban, hogy az egyik görgős kerekű fotelet elfoglaljam. Óvatosan tettem le a fenekem, hogy a tökéletlen kerek ki ne szaladjanak alólam. Egyébként sem éreztem biztosnak a talajt a lábam alatt, amikor apámmal beszéltem. Milyen hír is járhat a faluban? Rettegve a bandában elkövetett csintévések kitudódásától, csak lopva pillantottam apám szerető kék szemébe, hogy láthassam nagy e a baj. A röpke helyzetfelmérés után, lesütöttem a szemem. Az apró, bordó és vajszínű csempékből kirakott, domborzati viszonyokat is tükröző padló vizsgálatával próbáltam elütni a számadásom perceit. Majd az ajtó, a menekülés esélye kötötte le a figyelmem, és bolyongó tekintetem a kijárat melletti sarok salétromos ívén talált nyugalmat. A fedetlen terasz rossz vízszintezése okozta, hogy az esőcseppek a gravitációt meghazudtolva egy másik fizikai törvénynek, a hajszálcsovesség elvének engedelmessé nem a feketé földbe, hanem a mi nappalink fehér falába vándoroltak. Az érthetetlen dolgok aznap vonzották egymást, mert nem hogy a víz útján nem érttem a vakolatban, de apám jókedvét sem. Később fényderült a turpisságra, ami összezavarta a világ rendjét, büszke volt rám az apám.

Mint korábban említettem, a biciklizés kedvenc időtöltésemmé vált és előbb vagy utóbb el kellett jönnie annak az időnek, hogy nem lehetett megtagadni tőlem a felnőtt kerékpárt. A szovjet gyermekbiciklihez fűzött reményeim elillantak. Nem akartak az őseim azzal is elkedvetleníteni, hogy ettől a jótékony és hasznos időtöltéstől megfosztanak, ezért szabad utat kaptam a zöld Csepelhez. Így hát, bár még nem ért le a lábam az ülésről a földre, hogy biztonsággal elinduljak és megálljak, de birtokba vehettem a családi drótszamarat. Merészségem a poros mellékútról, ahol kevés veszély leselkedett a magamfajta állva hajtóra, aki csak időnként foglalta el a kényelmes nyeret, a forgalmas főútra úzött. Itt nem csak a helyi Trabantok, Zsigulik, Dáciák, Zastavák pőfékeltek, hanem a közeli határ felé tartó nemzetközi forgalom szintén sűrítette a rendszertelen időközönként felbukkanó járműveket. Bizony a kanyargós út melletti árokparton sokat téptük a fűvet és fújtuk a pity-pangot, miközben arra vártunk, hogy a valóságban is láthassuk azokat a nyugati, több-

nyire német csodákat, amelyek csak az autós magazinok fekete-fehér képein kerültek érinthető közelségbe. Egy – egy áramvonalas meseautó feltűnését azzal a felkiáltással üdvözöltük: „Elfogadnám!”

Ezt a forgalmas utat róva, az esztelen száguldozás mellett, ami ugye alapkövetelmény a gyermekeknek, még egy szórakoztató dolgot találtam ki. Nem csak a biciklit szerettem volna a csúcsra hajtani, hanem a rám vonatkozó szabályokat is helyesen akartam alkalmazni. A KRESZ-t ugyan még nem tanultam, de sokat ültem apu mellett az autóban. A megszabott rend iránt táplált fokozott érdeklődésem kielégítésére, az egyik karácsonyra mágnestárcsás közlekedési játékot kaptam. Nekem nem kellett maszek pályát építeni a szabályok begyakorlásához. A falu útjai be voltak táblázva, és a steril, unalmas környezet helyett az igazi, veszélyes üzem részese lehettem a házunkból kilépve. Ezek között a viszonyok között igazi bűvészmutatványnak tűnhetett a falu bölcseinek egy pöttömnyi fiúcska attrakciója, aki egyáltalán nem ideális társa a felnőtt kerékpárnak. A vészjósló jelek ellenére csodák csodája minden nap épen hazajut, és nem tesz kitérőt a közeli baleseti sebészetre. Visszagondolva ezekre a történelmi időkre, egyáltalán nem tűnik nagy kunsztnak mindaz, amit öntudatlanul tettem. Elinduláskor felemeltem a fejem és nem a küllők közé néztem; szilárdan tartottam a fekete gumikúpokkal lezárt, hátrafelé hajló krómozott kormányt és egyenletes tempót diktáltam; irányváltásnál a fejemet oldalvást csapva visszapillantottam és jelzésként feszesen kinyújtott karom mutatta jó utam. A falun belül mindig, szigorúan betartottam a megengedett sebességet. Egyszerű elvnek tűnik a lassan klasszikussá váló idézet, ami alapján Forrest Gump megtanult pingpongozni: „Soha ne vedd le a szemed a labdáról!” Az utakon is jól alkalmazható bölcsesség ez: Soha ne vedd le a szemed a forgalomról. Kövesd a történéseket és készülj fel az eshetőségekre. Milyen kevés is elég lehet ahhoz, hogy az apák büszkéek legyenek fiaikra. Sokáig kellett várnom, hogy újra így legyen. Ma pedig már hiába óhajtanám.

Kölcsön kapott történet

A veríték elkerülte a homlokomat, de apám az arcom pírjából megsejthette, hogy nem épp erre a beszélgetésre számítottam. Lassan megnyugodtam, már jólesett az üldögélés a fotelben, apám pedig, mint oly gyakran, történetmesélős kedvében volt. Így adta tovább a dohányzóasztal felett a felelősséget, hogy íme, egy élő mese, most már te vagy a gazdája. Szerettem Józsi bácsit, drága ember volt. Sok szállal kötődött a családkhoz és a kritikus pillanatokban számíthattunk rá. Ő állapította meg Kántor kutyánk szopornyicáját és a diagnózis után azt javasolta, hogy amíg csak tehetjük, maradjunk az életéért küzdő jószág mellett. Ennyit tehetünk, de ez elengedhetetlen. Ebből tudtam meg, hogy egy érzékeny ember, akit nem keményített meg a praxisa során látott temérdek fájdalom. Józsi bácsi vizsgálta meg a kötőhártyámat, amikor autóküszöb tisztítás közben kátrányoldó spray került a szemembe. A német nyelvben a kezdeti lépéseket édesapám megbízásából velem tettem meg, mert idegenként nagyobb számon kérő erő tulajdonított neki a család. Találkoztunk akkor is, amikor már csak a régi fészkéhez visszaszálló madárként, látogatóba érkezünk a településre. A kocsis hátsó ülésén jelentéktelen pacává olvadva hallgathattam a felnőtteket, hogyan osztják meg egymással a titkokat egy csodálatos zeneiséggel rendelkező, de számomra teljesen érthetetlen nyelven. A faluba érkezése kezdetétől állandó vendége volt édesapámnak a doktor úr. Az új feleségével és annak pereputtyával kialakult kusza viszonyok kerültek terítékre a lelki beszélgetések alkalmával.

Gyermekként felfoghatatlan volt a számomra, hogy egy megözvegyült, nyugdíjas orvos miért kezd bele egy olyan játszmába, amire mások egy egész életet szánnak. Az érthetetlen és szokatlan dolgok pszichológiája a kis közösségekben az eltelt évszázadok alatt mit sem változott. Minden tevékenységhez, eszközhöz és még az élőlényekhez is a hasznosságuk vagy hasztalanságuk alapján viszonyulnak az emberek. A divatból kiment, avított kacatok a padlásra kerülnek. Hamiskás mosollyal, elnézően tekintenek a néprajzosra, aki a parázsvasalótól, rézmozsártól, mángorlótól és csorba korsótól úgy megittasul, hogy kézen fogva kell lesegíteni a padlásfeljáróból. Számukra a futás a sietőség egy olyan formája, amit végszükség esetére tartogatnak. Nem kezdenek el szaladgálni csak úgy. Még az hiányozna, hogy időnek előtte kifárasszák magunkat. A mozgás öröme gyermeki elfoglaltságnak tartják. A „lábhajhászati-tovalöködönc” jó szolgálatot tesz a boltba, varrodába, postára igyekvőknek, megszalad az a mezőre, almásba, barackosba sietőkkel is, segít a teli kannákat napnyugta előtt a tejcsarnokba juttatni. A kerékpár az előzőekben körvonalazott céloktól eltérő megülése, fölöttébb gondolkodóba ejtheti a népeket, főként akkor, ha az illető, aki erre vetemedik, köztisztelőben álló személy, s már majdnem élemedett korú.

Szenvedélyek margójára

Józsi bácsi minden tekintetben méltóságot sugárzó, komoly férfi benyomását keltette. Magas, szikár alkat volt, elnyúló, kopasz fejjel. Hangja a trubadúrokat idézte és szemei ovális üvegpáron keresztül vettek mintát a világból. Akinek ez nem volt elég, azt bemutatkozásakor végleg meggyőzte az a két apró betűcske, ami a neve előtt húzódott meg kellő szerénységgel. Az egyik szenvedélyéről, a női nemről érintőlegesen szóltam, második házassága kapcsán. Ezt ugyan senki nem róhatta fel neki, hiszen ha valaki a szakmájáért lelkesedik, az mindenképp dicséretes. A doktor úr tudniillik nőgyógyász volt, s ki ne hallott volna olyanról, hogy valaki a munkahelyéről haza visz munkát és otthon is szöszmötöl. Lehet irigyelni az elkötelezett, rajongó emberek sikereit, de Sámson, Izrael bíróját bámulatos ereje, éles elméje és dús haja sem mentett meg a másik nem láthatatlan köteleitől.

A másik szenvedélye már nem volt ennyire sem védhető. Későbbi sorsát ez pecsételte meg, bár az előző elfoglaltsága sem volt veszélytelen. Már jó huszonöt évvel ezelőtt lelkes környezetvédő volt, már ami a közlekedést illette. A rendszerváltás előtt a párttitkároknak, tsz-elnököknek és mindenképpen az orvosoknak ment annyira jól, hogy Zsiguliba, Volgába, Ladába ruházzanak be, a bátrabbak akár használt Opel-t vagy Audit is álmodhattak a garázsukba. Édesanyám unokatestvére minket is megautóztatott a hivatali Volgával, amikor megmutatta a TSZ földjeinek csatornázását. A doktor urat viszont soha nem lehetett látni, hogy ott feszített volna egy irigylésre méltó jármű volánja mögött. Ebből ne vonjuk le elhamarkodva azt a téves következtetést, hogy egy otthonülő típus lett volna. Minden nap kimozdult, ami úgy gondolom, esemény számba ment a faluban. A garázsából kitolta a feketére mázolt vázú, keskeny abroncsú, lefelé tekeredő kormányú, ódon benyomást keltő biciklijét. A zsákutca szájához gurult, és ráfordulva a főútra hozzákezdett a napi kilométer penzumának az elfogyasztásához. A falu határát jelző tábla nem gyakorolt rá mély benyomást. Sőt, akkor kezdte elemében érezni magát, amikor a vasúti átkelő halálkanyarját elhagyta, és ráfordulhatott a másfél kilométeres egyenesre. Józsi bá, ha ismeri a telepörtálás varázslatát, a településeken való átkelést kihagyja és azon-

nal az autóutak kevésbé népes határszakaszát vette volna birtokba. Mivel egyszerre nem lehetett ura az embergyógyítás és a térkapu üzemeltetés mesterségének, így ki volt téve a vizslató tekinteteknek, a kellemetlenül csiklandozó nép nyelvének és a határtalan versenyszellemmel megáldott, az unalom ellen tekerő kölyköknek. Elmondása szerint örült volna a társaságnak, ha valakit sporttársként üdvözölhet. A fiatalok, akik csak pár percig – vagy mondjuk inkább a vádlijuk erejéig - versengetek vele a faluközt, nem tettek egyebet, mint megzavarták az önmaga számára diktált tempót.

Setét fellegek

Setét Lajos erős ember volt. Fehér bőrét a földeken kint töltött idő tette cserzetté. Magas, szép szál ifjú lehetett, amikor a felesége beleszeretett. Nagyságát azóta sem veszítette el, csak méltóságát szaporította kissé. Az üde, hátsódvarokon érlelt falusi levegőtől és a kocsmával szemközt lakó, Ilon néni házi borától piroslott az arca. Sötétkék, buggyos nadrágjához általában kockás inget öltött, fejébe kalapot nyomott. A vasárnapok megtörték a hétköznapok színes öltözködési szokását, amikor élére vasalt fekete nadrág és fehér ing dukált. Az ünnepi viselet nem annyira az egek Urának, inkább a megválasztott tisztiségének szólt. Már a második gondnoki mandátumát töltötte a gyülekezet élén, ebben a többnyire asszonyok által támogatott poszton.

Amikor valaki felé közeledett, mulatságosnak hatott keljfeljancsi kinézetével, ahogy a buggyos nadrágja kiszélesítette a derekát, a kalapja pedig megnyújtotta amúgy is hosszú alakját. Az emberek elfogadták, a faluban megsüvegelték, neki meg tetszett a körülött kialakult felhajtás. Annyira beleélte magát a tisztiségébe, hogy egyenesen porondmesternek képzelte magát. A hívek neki mondták el panaszait, elképzelésüket a hitéletről, mert közülük való volt. Ő fizette ki a lelkész havi járandóságát, kulcsa volt a templomhoz, a perselyekhez és bejárása a parókiára.

A gyülekezet a negyed-évszázadonként esedékes nagyberuházást, a templom renoválását végeztette. Ekkor esett meg vele, felesége unszolására, hogy a lelkész háta mögött lepaktált a vállalkozóval. A munka finisében jártak az állványokon dolgozó munkások. Az alpinista technikának köszönhetően a klasszicista torony már a régi fényében pompázott. A kékszürke alpból gyönyörűen kiemelkedetek az aranyszínű számok: 1871. Az átutazó és honos madarak is vetettek egy pillantást a felfrissült irányjelzőre, és elismerően csapdostak szárnyaikkal. Tiszta képlet, ez a tereptárgy segíti majd a tájékozódásunkat a keleti fronton - mondogatták. Csak lent a földön nem volt ilyen tiszta az ábra. Kusza gondolatok, ármányok születtek meg a torony és a templom külső megszépülése kapcsán. Édesapám kérdésére, hogy mikor fejezik be a felújítást, a munkavezető még egy hetes időtartamot jelölt meg. Aznap verőfényes tavaszi délelőtt volt. Ennek öröme úgy döntöttünk, hogy egy kirándulás keretében meglátogatjuk a nagyszülőket. Mire hazaérkeztünk, a munkások minden felszerelésükkel együtt eltűntek és befejezettnek tekintették a renoválást. Nem várták meg a minőségellenőrt, hogy a szemle után tisztességgel és jó lelkiismerettel vegyék át a megérdemelt munkabért. Mihelyst kitettük a lábunkat a parókia udvaráról, a gondnok már szurkolta lefelé a többszázezer forintot, hogy elkerüljék még a tisztesség látszatát is. Az első esős évszak le is rántotta a leplet a nagy sietség okáról. A templom azóta is áll, és Reményik Sándor természeti magasságokat megidéző soraival élve a setét fellegek ellenére „*útjelző [kő] az Úr Isten felé.*”

A verseny

A hosszan kanyargó főutcáról sokáig azt hittem, hogy van rajta elég hely mindenkinek. Nagy felvonulásokra, fúvószenekarra, mazsorettekre nem emlékszem, de a gyászmenetek mélyen az emlékezetembe vésődtek. Háztól temettek és a fekete kígyó, aki áldozatát már magában cipelte, komótosan haladt a végső nyughely felé. A sor elején apám, a széltől lobogó palástja szinte engem is beborított, ahogy igyekeztem lépést tartani vele. Jött velünk az élen a diktáló, aki a zsoltár vagy dicséret szövegét előre bementa az elmúlással szembenéző gyülekezetnek. Az érces hang a fájdalomtól elnehezült levegő tetjére kapaszkodott, hogy megszólalhasson: „*Te benned bíztunk eleitől fogva...*” A tömeg egyszerre bődült fel, úgy hogy az útmentén álló akácok gyászos nyöszörgését elnyomta. A melankólia, az élet feletti töprengés percei nagy felismeréseket érleltek már és végleges elhatározásokat segítettek megszületni. Mi az, amit nem akarok elmulasztani, mit kell még megtennem, hogy teljes legyen az életem? A lelki próbák idején a testi próbák menedéke eltereli a gondolatokat a fájdalmas, feldolgozhatatlannak hitt veszteségekről. Talán egy ilyen gyászmenet alatt dőlt el Setét Lajosban, hogy kihívja egy versenyre Józsi bát. Biztos, hogy nem hirtelen felindulás vezette rá, hogy kesztyűt dobjon a doktor úr arcába. Hányszor húzhatott el mellette a fekete rövidnadrágos, fehér atlétatrikós férfi, aki fejet hajt az áramlások előtt és igyekszik összecsiszolni a fém, a szövet és a lég eltérő elemeit. Elhatározása délutánján Setét Lajos ránézett a biciklijére. De nem úgy ám, ahogy eddig. A győzelem letéteményesét látta benne. Lehajolt, hogy a gumikba a rend kedvéért néhányat pumpáljon. Miközben a szelepet vizsgálta és a láncon végigfuttatta a tekintetét, gyanú ébredt benne, hogy talán szakértőhöz kellene fordulnia. Át is tolt a kerékpárt a szomszédba, hogy a mindenes barátja, Jenő meghúzza, beolajozza, amit csak kell. Kicsit gyanakodva, de elvállalta másnapi határidővel, hogy a legjobb formába hozza a járművet. Töprengett is rajta egy ideig, hogy nem hallhatott-e valamit Lajos a fiától, hogy a közeljövőben a biciklikre is forgalmi kell.

Setét Lajos elszánt és magabiztos volt. Gyermekkora óta biciklin járt. Minden csínját ismerte a tekerésnek. Neki nem okozott fejtörést a defekt, a lelökött lánc, a hirtelen kontrázás, a határ egyenetlen, buckás útjai. Ami pedig a köves utat illeti, elég kiszámíthatónak tartotta. Két sarokkal odébb a doktor úr régen nem érezte azt a bizsergést, amit ébredéskor az agya küldött szét a testébe. A borotválkozásakor az új eseménytől megittasulva habosította az orcáját. Elragadta a képzelete, hogy ez a nap nem a csúcs, hanem csak a kezdet. Valami más következik, mint eddig. A legizgatottabb Setét fia Lali volt, aki aggódott apja akciója miatt és félt annak kimenetelétől. A Trabi csomagtartójába bekészítette a láda sört, a fogadás tétjét, és alaposan megvizsgálta az elsősegélydoboz tartalmát. Már hajnalban végigjárta a pályát, és ha módjában állt volna, a verseny idejére lezártja az utat. Mi több, betiltatja a versenyt, hogy elkerülje annak minden következményét. Már késő volt. A Nap reggeli sugarai az út mellett vigyázva álló óriások levelein keresztül a pályát pásztázták. Mesebeli megvilágításba került a halálkanyart követő egyenes. A fák tapsolva fogadták a versenyzőket, minden levelük mozgásban volt a felfokozott izgalomtól. A vasúti sínek és a főút metszésében a náddal és algával borított tavacska partjára kiültek békák, hogy a rajtról le ne maradjanak.

A start és a cél vonalakat Lali már a hajnali szemlénél fehérkrétával húzta meg. Az indítás és a küzdelem motorizált kísérete a célíg szintén az ő reszortja volt. Setét Lajos és Józsi bácsi kezét adták egymásnak az indulás előtt, és szabályos viadalra tettek esküt. A

pedálok érezték, rajtuk a világ szeme, nem maradhatnak el a gazdájuk diktálta tempótól. A gumik pöffeszkedtek a szilárd aszfalt és a hajtók vázra feszülő teste között. A fogaske-rekek és a láncszemek rései dühödten kapaszkodtak egymásba, felkészülve az utolsó rohamra. Lali remegő keze elsuhant a két versenyző előtt. Elkezdődött. A kezdettel szinte egy időben, talán csak néhány másodperc különbséggel a két férfi viaskodása eldőlt. A doktor úr pillanatok alatt felvette a 40 km/órás versenytempóját és a célegyenesig hátra se nézett. Setét Lajos, aki szerint a biciklizés pofon egyszerű, most ennek az igazságnak a becsapódását saját égő arcán érezhette, miközben Józsi bá egyre távolodó alakjáról képtelen volt levenni a tekintetét. Amíg a lemaradó fél az eredménytelensége okán törte a fejét, a versenytárs érzésvilágába ez a reggel a fiatalságot és egy régi Tour de France emlékét csempészte.

A becsülettel teljesített táv végén újra egymás szemébe nézett a két férfi, most már kerékpár nélkül és megszorították egymás kezét. Józsi bá javaslata a láda sör közös elfogyasztására a szégyenteljes leégés miatt nem tűnt kivitelezhetőnek. Lali a biztonság kedvéért megmérte apja vérnyomását, nehogy a guta üsse meg. Aztán mindenki visszatért a saját világába, és nem beszélt többet a történekről. Setét Lajos a hátralévő életében már nem változtatott szokásán és bicikliről fogadta a köszöntéseket a falu közt járva. Józsi bá pedig egyedül nézett szembe az utak kihívásával. Mindezek ellenére a doktor úr szentül hitt benne, hogy a Casablanca című filmben elhangzó zárszó egyszer beteljesülhet rajtuk. „Lehet, hogy ez egy csodálatos barátság kezdete.” Nem rajta múlt, hogy nem így lett.

Rácmolnár Sándor: Hailey

Zsávolya Zoltán

„Westelnémasága”

Pusztán azért is bőven némaság, mert a pályákon, szerte, semerre sincs a „reklám helye” már: üzletnek ruhafodrán nincsen ez a pántlika, cégnevként legalább. Bár oly mindegy. A lefedettség alól, kék csillagképi égpajzstól szökni ugyan ki tud? Ovális, és elborít mindent a fej felett. Ülni hát nyugodtan!, a rusztikumon. Ipari szemét tetőzésére telepedve; elmélyült mélyponton, ön-völgymohán.

Patak csillámcserepézete: szaggatott törmelék a gyér növényzetek fanszörzetében. Közhely, hogy megsebez bennük az ég. Naná! Az ég mindenütt, mindenben megsebez, épp annyira, akár az összes perc: késpengék, zsilettek, nyisszant, érdes kövek körömfői éle vágdos. S víz is magával, ami azt itt illeti. A „Soha, Soha Meg Nem Áll” fájonc s kutakodó Nő-Stierlitze vagyok.

Leszek. Úgy „vagyok”, hogy csak leszek majdan; életre lódít a menekülés – miközben megfekszem a partot, önmagam partját. Eónok múlnak, századok lombrobbanása, világ-háborúk lehullt, letaposott avarzörgése; pár posztmodern „örök”, suhogó vitája. Nem ámít el semmi! Mindegyre sárga nap szív ki, ha nem kerülsz fölém, Fiú! (Kit megszülok ugyanis.)

Nem beszélünk. Az a minimum: nem. Régen nyomják hiszen, hogy több a némaság, bőven!, mint bármi szó. Tetőző verstanok hegyéleken villognak; vadludak tollán el innen, Észak felé párahűvösség testpáncélját cipelgetőn, természetfilmek álmát. Hő optikájuk minket nem bánt, nem is fókuszál. (Távol a részletek mint silbak állnak, Darwin szerviens, reklámközökben rút a tévedés.)

Vénült foncsor, pattogzó felületű üvegmező a tévedés, ki a Fiú. Már-már rutinból, legalábbis megszokottan. Hiába! Hiányozna ő, ha nem vezetne teste. Míg ezt tudom, magamba nyúlok mélyen, és...
...vibráló légvetítés momentumai veszejtenek a Nagymamámba bele. Később él nálamnál, hát én még később tudok? – Vak hónapok fejtik meg helyzetem (ismét kilenc); szembogaramon a part színei.

Arról, hogy mit csinálnak

„Súrlófény” – ni, avítt-emelkedett! Aki ilyet leír, az Zsúrlófű Leány stilsztikákat tanuló kancacsikók között. Nyereg vetül rendesen egyikre-másikra közülük; egyszerre egyre (óvatos a duhaj). Tenger alá merülne másként, akár Lakonikus Jani nyomorú álmában. Rátépnék leheletfinom „aranyistrángjára”, e csipkeéikítmény inkább nyúl’, nem szakad. Reménye így, szexverejtéke alatt: fennmarad...

„Isten se mossa le önről a gyanúpletykát!” – hallja. – „Attól, pacinagy, én még bőven lehetek zsokéja. Sőt, annál inkább.” No, persze, bőven vigasztalhatatlan is vagyok még metronómom falon lengedező árnyékában, *nagyded* játékaink közben. Mígnem a Természet Emez Szobája, amelyben vagyunk (mindegyre Valamely Hegy-Lábitó), hús széllel fagylalva ki-kijegecesíti mozgástornánk átmeneteit.”

Az emlékezés, mégis, mit sem ér rájuk. „*Nyx memorial*, érteni?! Kiterítik önt, teteme, az édes beteríti a hagyományt, hahogy szerencséje van. De maga az emlékezet tényleg érdektelen; álfrivol inventár legfeljebb. Zsúfolt, esetleges, gonoszul mindig megújuló albérletre hasonlít: jól megépítették, így örökké üzemel benne minden légyott, ami valaha lezajlott. Pattangat a bútor. Egy hanucha ott: hacuka.”

Balázs Zoltán

pórázon vezet a hang

1

Pórázon vezet a hang,
a vége torokban akad.
Lefetyeg az égbolt levesében –
fecseg ilyen régiesen a szó –
sosem új hanem mindig régi,
úszva ebben a lebegőben, és közben
gyalogvást forgolódik a test és benne a sejt,
az orrhegytől a lábujjhegyig.

Messze mondó mesével fecseg,
és kifog a kiadott hang a torokban.
Akad a szó és végződik minden
levegővételnél. A test odakint, a szó
meg az uvulán, függ.
Hang, lehelet ellenszegül.
A gondolat nem ép csak
parkolót keres egy ideg-
impulzus, de egy ideig el marad.

2

és végül mind ami tartalom,
a kívültre rekesztett vákuum,
előhalász a csepp ajkak mögül
egy újabb elragadó kis
csetlő mondatot:

Barátaim: Ne feledjétek,
aki szájba veszi a levegőt,
azzal beszél, és később
ugyanazt hallgatja.

tájvers

1

föld út, iszap és keserű nádak
tegnapig égő nyári bokrok,
mára megközelíthető tarlók,
patak, jobbról hídfutás,
fölötte madarak és látott
madarak nem hallott hangjai,
szitakötők hálós zörgetése,
napok kifogott napjai,
pocsolyában elnyugvó sötétek.

2

tág mező
szabad
horizontja
szabad vonalak

leülhetne itt a Kárpát-medence innen nézve nincsenek hegyek

tág mező	nyomott hegyek
szabad	nem szabad
horizontja	kizárólagosan
szabad vonalak	megkövülve

nyomott hegyek
nem szabad
kizárólagosan
megkövülve

lenni csak vízszintesen állva jó vertikálisnak lenni.

Barcsai László

a távolság

könnyes szemekkel növekszik
gyermekcsont fájdalmában
éjjel változáskor finoman elsőnek
észbe szökkenve jelentkezik.

ereszkedik majd hamar a lábba
váltva csókot, ölelést kezdetétől elered
kényelmes cipőben az úton.

kevésfényű fülkében figyelve, mozogva, ülve teszi az utolsó
szakaszokat szokott útvonalakon jutva el végéig.

csökken is.

szorongva tétován,
pontatlanul mindvégig;
kihányt anyatej szagban,
mint minap érződött egyébként.

Illatod

legalább, bátortalanul ugyan,
de velem tartott.
Hogy lemossa, nekirugaszkodott
a napok óta tétova eső, ám
friss ruhával fedtem tapadáspontjait.
Így is, itt meg ott áthatoltak a cseppek;
nem volt vészes, mire fölvittem magamhoz.

Ekképp menekült légi kísérőm meg.
Rövid története: érlelődött bőrödön,
simogatódott enyémre,
lettem másodlagos hordozója,
egy filmet néztünk, velem aludt,
gyanítottam, eltűnik reggelre.

Pál Sándor

Üzenetrögzítő

Nézem a képedet és a nyelvünkön gondolkodom. Hogy nem működik, vagy sosem úgy, ahogy akarjuk. Nem tudom, hogy a testbeszéd nyelv-e (csak hogy a nyelveink testbeszéde a legpontosabb).

Megint kávét iszom, hogy kitöltsem az időt. (Hideg vagyok, mint a radiátor az üres albérletben.) Azt hiszem semmi nem illeszkedik ebben, még a hajamba sem gubancolódik bele a kezed, ha beletúrsz. Soha nem beszélgettünk pontosan, a lépcsőházban egyáltalán nem működött a nyelv, csak annyira, hogy *mennem kell*. Te pedig mondtad, hogy akkor menj, és megcsókoltad a szemem.

Gábori Kovács József

Syntax error

Még belegondolni is.
Sejteni, hallani, látni,
fokozatok egymásbajátságával
bíbelődni, csak mert van

két szabad percem,
vagy gyűrűbe csenni a második
percem, hideget sokadszor csurgatni
csigolyán, míg kiszökik belőled:
persze, igazán,
míg a halál el nem vál,
aztán ingerkedni tovább, felcicamázni
a lét zavarát, egyezeregyszer falat
festeni, húzni dunyhát, agyamat, rágni magamban az
instant sorokat,

majd öledbe múlva inni a nesz lét,
mit a szád pereme félve terít szét,
s karóba húzni a perc-katonákat,
míg élő montázsunk végre kifárad,

s fekvé keresztben a matracon, ágyon,
szófán, asztalon, áfonya-száron,
szalmahalomban, *régi*-fatönkön

csenni magunknak percnyi porondot,
s lenni időnként újra bolondok;

míg a programot újra betöltöm.

Szakítás

Az atomok soha nem válnak el csendben.
A tenyér alatt reccsenő bőr,
a kockaköveken kopogó vércseppek,
a menekülő és üldöző sarkak csattogása (az egyik
letört és csak klaffog), míg
valamelyik utol nem éri bármelyiket.
Eztán a szóváltás, a trágár szavak bőrzéje,
melynek végén az apák kilétének bizonyossága
elvékonyodik, mint a kiadó által
szerkesztett verseskötet.
Addigra azonban már elcsoszognak a bámészok;
a Fedél Nélkül lapjai füstölnek csak
egy kapualjban, de a tűz
nem akar feléledni (bár szítanak
a telefonokba suttogók), hiszen
elhamvadt, mint a tavalyi boglya
egy gyors szikra alatt.